Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

704

Vragen van het lid **Knops** (CDA) aan de Minister van Defensie over *salafisme* (ingezonden 12 oktober 2015).

Antwoord van Minister **Hennis-Plasschaert** (Defensie) (ontvangen 27 november 2015). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nr. 536.

Vraag 1
Herinnert u zich uw uitspraak in reactie op het pleidooi van het lid Knops voor een verbod op salafisme binnen Defensie: «Terecht worden er opmerkingen gemaakt over jihadisme en salafisme. Hierop wordt eenzelfde beleid losgelaten als op andere vormen van radicalisme. Laat ik duidelijk zijn; binnen de krijgsmacht is er geen ruimte voor deze vergaande, radicale vorm.»?[1]

Antwoord 1
Ja

Vraag 2 en 3
Hoe verhoudt zich dit tot uw ontraden van de motie Knops om het salafisme binnen Defensie te verbieden[2], met de woorden: «De motie is wel wat kort door de bocht, want in de motie wordt eraan voorbijgegaan dat er ook binnen het salafisme verschillende stromingen zijn. We spraken toen over de radicale vorm van het salafisme, niet over de vredelievende stroming die er ook is.»?[3]
Waarom noemde u in het debat op 9 september jl.[4] het jihadisme en salafisme als zodanig radicaal, en maakte u geen onderscheid tussen verschillende stromingen binnen het salafisme? Waarom maakte u dit onderscheid op 22 september jl.[5] wel en maakte u daarmee een draai?

---

1 Algemeen overleg Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) d,d, 9 september 2015
2 Kamerstuk 29 924, nr. 134
3 Verslag Algemeen overleg van 22 september 2015
4 zie noot 1
5 zie noot 3

ah-tk-20152016-704
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2015

Antwoord 2 en 3
Het salafisme kent diverse stromingen. Ook is er sprake van grote verschillen in opvattingen en gedrag. Ik verwijs u hierover ook naar de kabinetsreactie op de publicatie van AIVD en NCTV, «Salafisme in Nederland, diversiteit en dynamiek» (Kamerstukken 2015–2016, 29 614, nr. 38). Mijn uitspraken tijdens het algemeen overleg van 9 september richtten zich op alles dat zich niet laat verenigen met de wet, de Nederlandse democratische rechtsorde en de verhoudingen binnen de Nederlandse samenleving tussen burgers onderling.

Vraag 4
Kunt u uiteenzetten wat u verstaat onder «vredelievende» stromingen binnen het salafisme? Vindt u invoering van de sharia met de daarbij behorende barbaarse straffen en onderdrukking van vrouwen, homo's en andersgelovigen, alsmede het verwerpen van democratie en rechtsstaat «vredelievend»?

Antwoord 4
Nee, dat vind ik niet. Zoals gezegd, wordt het salafisme gekenmerkt door grote verschillen in opvattingen en gedrag.

Vraag 5
Hoe beoordeelt u de waarschuwing van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) dat «het Nederlandse dawa-salafisme veel minder dan een aantal jaren geleden een buffer vormt tegen het jihadisme en weer sterker een kweekvijver ervoor is geworden»?[6]

Antwoord 5
Deze waarschuwing bevestigt het belang van de maatregelen die het kabinet neemt om terrorisme en radicalisering tegen te gaan. Zo wordt de expertise op gebied van radicalisering bij de inlichtingen- en veiligheidsdiensten uitgebreid en wordt er geïnvesteerd in scholing van professionals op scholen, wijken en buurten waar de problematiek het meest nijpend is (Kamerstukken 2014–2015, 29 754, nr. 302).

Vraag 6
Klopt het dat de ideologie van Al Qaeda en ISIS gebaseerd is op het salafisme?

Antwoord 6
Zoals wordt omschreven in de publicatie van AIVD en NCTV «Salafisme in Nederland, diversiteit en dynamiek» is salafisme een verzamelterm voor een spectrum van fundamentalistische stromingen binnen de soennitische islam, die streven naar wat zij de «zuivere islam» noemen. Binnen dit brede spectrum zijn drie hoofdstromingen te onderscheiden, namelijk a-politiek, politiek en jihadi-salafisme. Hoewel deze stromingen overeenkomsten kennen van geloofsleer, bestaan er ook duidelijke verschillen. In de ideologie van al-Qa'ida en ISIS zijn aspecten terug te vinden die herleidbaar zijn naar de jihadi-salafistische stroming.

Vraag 7
Heeft u kennisgenomen van het standpunt van de VVD dat «salafistische moskeeën die integratie actief tegenwerken, niet passen in de Nederlandse samenleving.»?[7] Zo ja, hoe beoordeelt u dit in relatie tot salafisme binnen Defensie?

Antwoord 7
Ja. Het kabinet treedt actief op tegen gedragingen die haaks staan op de democratische rechtsstaat of die de sociale stabiliteit onder druk zetten. Personen die anti-democratische gedragingen en onverdraagzaamheid aanwakkeren en actief integratie tegenwerken zijn niet welkom binnen Defensie.

---

[6] AIVD rapport «Transformatie van het jihadisme in Nederland», juni 2014, blz. 31
[7] http://www.vvd.nl/standpunten/97/cultureel-geweld

Vraag 8
Hoe beoordeelt u de analyse van de AIVD dat het dawa-salafisme en het jihadi-salafisme er «grotendeels dezelfde onverdraagzame en antidemocratische opvattingen op nahouden, de democratische rechtsstaat als een vorm van «afgodendienst» beschouwen, een «onverdraagzame en polariserende houding jegens andersdenkenden» aannemen, het ideaal van de sharia in een islamitische staat nastreven, en dat de dawa-salafistische boodschap net als die van de jihadisten elementen bevat die op gespannen voet staan met de beginselen van de democratische rechtsorde, zoals de vrijheid van meningsuiting en de gelijkheid voor de wet, ongeacht geslacht, geaardheid of levensovertuiging?[8]

Antwoord 8
De genoemde passages zijn terug te vinden in de AIVD-nota «Transformatie van het jihadisme in Nederland», waar overeenkomsten maar ook verschillen tussen sub-stromingen worden opgesomd. Voor een nadere analyse van het salafisme in Nederland verwijs ik u naar de eerder genoemde nota «Salafisme in Nederland, diversiteit en dynamiek» en de bijbehorende beleidsreactie die recent aan uw Kamer zijn aangeboden. Ongeacht persoonlijke overtuigingen wordt van iedere burger in Nederland verwacht dat hij of zij de democratische rechtsorde eerbiedigt. Gedragingen die haaks staan op de democratische rechtsorde of die de sociale stabiliteit onder druk zetten, worden door de overheid aangepakt.

Vraag 9
Heeft u kennisgenomen van de berichtgeving dat de Bundeswehr een militair mocht ontslaan, omdat hij salafist was?[9]

Antwoord 9
Ja.

Vraag 10
Klopt het dat de rechter in Duitsland geoordeeld heeft dat het ontslag geoorloofd was omdat de militair de sharia boven de Duitse Grondwet stelde en zich daardoor niet meer kon inzetten voor de instandhouding van de vrije democratische samenleving? Zo ja, heeft u begrip voor deze redenering? Hoe beoordeelt u dit in relatie tot de Nederlandse krijgsmacht?

Antwoord 10
Een samenvatting van het oordeel van de Duitse rechter is openbaar. De rechter heeft geoordeeld dat betrokkene de principes van zijn geloof boven die van de democratische rechtstaat stelde en dat hij daarbij in toenemende mate radicaliseerde. Om deze combinatie van feiten was de beëindiging van de aanstelling van betrokkene terecht, aldus de rechter. Ondanks dat het mij aan details over deze zaak ontbreekt, kan de hier geschetste situatie ook in Nederland leiden tot ontslag, mits dit gebaseerd is op gebleken gedragingen van een medewerker.

Vraag 11
Bent u bereid navraag te doen bij de Bundeswehr en de Kamer per brief te informeren over het beleid in Duitsland ten aanzien van salafisme binnen de krijgsmacht, alsmede uw appreciatie daarvan?

Antwoord 11
Uit navraag in Duitsland blijkt het volgende. Signalen van het aanhangen van salafisme door een medewerker van de Bundeswehr, ongeacht of deze op een vertrouwensfunctie is geplaatst, worden onderzocht in relatie tot de feitelijke gedragingen. De feiten die uit dat onderzoek naar voren komen, worden vervolgens meegedeeld aan de personeelsdienst en de leidinggevende, die besluiten over eventuele rechtspositionele of disciplinaire maatregelen. Indien het om een vertrouwensfunctie gaat en signalen van

[8] AIVD rapport «Transformatie van het jihadisme in Nederland», juni 2014, blz. 32
[9] http://www.nu.nl/buitenland/4000560/duitse-krijgsmacht-mocht-salafistische-militair-ontslaan.html

salafisme naar voren komen in het veiligheidsonderzoek, wordt de beveiligingscoördinator ingelicht, die vervolgens besluit of betrokkene al dan niet (langer) in aanmerking komt voor de vertrouwensfunctie. Zo nodig wordt aanvullend onderzoek verricht en kunnen eventuele rechtspositionele of disciplinaire maatregelen volgen. Voor wat betreft dit handelen op basis van feitelijke gedragingen in Duitsland zie ik overeenkomsten met het Nederlandse systeem. Ook in Nederland zijn de feitelijke gedragingen leidend bij besluitvorming omtrent het verstrekken, weigeren of intrekken van de Verklaring van Geen Bezwaar en mogelijke rechtspositionele consequenties. Een verschil is wel dat in Nederland alle militaire functies vertrouwensfuncties zijn.

Vraag 12
Ziet u in dat het welkom heten van salafisten binnen Defensie onverenigbaar is met de kernwaarden van de Nederlandse samenleving waar Defensie voor staat, alsmede het risico vergroot van militairen die overlopen naar ISIS en daarom onverantwoord is? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 12
Het defensiebeleid richt zich, onder andere door middel van (veiligheids)onderzoeken, op het weren van personen uit de defensieorganisatie die een risico vormen voor de nationale veiligheid of de veiligheid van de krijgsmacht.